

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ

ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ МАГІСТРА

В ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 05 «СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ»

ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 053 «ПСИХОЛОГІЯ»

Слов'янськ – 2016 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ прикладної психології

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ: кандидат психологічних наук,
доцент кафедри прикладної психології Осика О.В.

РЕЦЕНЗЕНТИ: кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Резнікова О.А.,
кандидат психологічних наук, доцент кафедри прикладної психології Антонова Н.О.

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни «Психологія творчості» складена відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр спеціальності 053 Психологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності діяльності творчої особистості спрямованої на створення нових суспільно-значущих цінностей та самореалізацію.

Міждисциплінарні зв'язки: вікова психологія, загальна психологія, фізіологія, психодіагностика, педагогіка.

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:
Змістовий модуль 1. Творча діяльність та її загальна характеристика. Основні підходи та теорії творчості
Змістовий модуль 2. Особливості творчої діяльності особистості методи її дослідження та навчання

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Психологія творчості» є оволодіння теоретичними знаннями про сутність творчості, творчий процес, психологічні теорії творчості та практичними навичками діагностики і стимулювання творчої діяльності.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Психологія творчості» є:

- 1) Вивчення творчої діяльності особистості та її загальної характеристики
- 2) Здійснення аналізу психологічних теорій творчості.
- 3) Дослідження творчого процесу, видів творчості та проблеми їх стимуляції.
- 4) Створення продуктів творчості.

1.3. За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні: готовність до оволодіння теоретичними знаннями про сутність творчості, творчий процес, психологічні теорії творчості та практичними навичками діагностики і стимулювання творчої діяльності

спеціальні: здатність використовувати в практичній діяльності методи дослідження та стимулювання творчості. Створювати творчий продукт

На вивчення навчальної дисципліни відведено 90 години / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Творча діяльність та її загальна характеристика. Основні підходи та теорії творчості

Тема 1. Предмет психології творчості

Поняття про творчість. Визначення сутності творчості в філософії, психології, педагогіці. Основні задачі психології творчості. Дослідження творчості в історії психології.

Тема 2. Психологічні теорії творчості

Теорії інтуїтивізму, несвідомої творчості, конструктивного інтелекту, детермінуючих тенденцій. Психоаналітична теорія. Теорія бісоціації. М. Бердяєв та екзистенціалістська теорія.

Тема 3. Творчий процес

Фантазія (уява) творчість. Природа фантазій. Фантазія: експеримент і стратегія поведінки. Стадії творчого процесу. Загальна природа творчого процесу. Поняття і функції механізму творчості. Продукти творчості.

Тема 4. Методи дослідження і стимулювання творчої діяльності

Методи дослідження творчої діяльності: бесіда, спостереження, самоспостереження, бібліографічний.

Методи стимулювання творчої діяльності: мозковий штурм, лекції, діалоги, ТРІЗ, КАРУС, метод синтетики, метод фокальних об'єктів, комбінаційний метод, РТУ, анаграм.

Змістовий модуль 2. Особливості творчої діяльності особистості методи її дослідження та навчання

Тема 5. Генетична психологія творчості

Елементи творчої діяльності в антропоїдів. Предметна дія як творчість. Гра і фантазія. Дитячий малюнок як творчість. Вчинок і творчість підлітка. Уява і творчість в юнацькому віці. Творчість у вік молодості. Творчість, індивідуальність, комунікація.

Тема 6. Вчинок і моральна творчість

Поняття, структура вчинку. Вчинкова дія. Героїчне.

Тема 7. Педагогічна творчість

Педагогічна діяльність як творчий процес. Сутність педагогічної творчості. Умови і джерела педагогічної творчості. Проблема формування творчої особистості вчителя.

3. Рекомендована література

1. Алфимов В.П. Диагностика творческой личности / В.П.Алфимов, Н.А.Артемов, Г.В.Тимошко . – Донецк, 1993. – 89 с.
2. Арнаутов М. Психология литературного творчества. / М.Арнаутов – М.: Знание, 1997. – 124 с.
3. Барко В.І. Як визначити творчі здібності дитини?/ В.І.Барко, А.М.Тютюнников – К.: Знання, 1991. – 79 с.
4. Беркин Н. Б. Общие проблемы психологии искусства. / Н.Б.Беркин – М.: Прогресс, 1998. – 244 с.
5. Бескова И.А. Как возможно творческое мышление? / И.А.Бескова – М.:Просвещение, 1993. –195 с.
6. Бурлачук Л.Ф. Психодиагностика личности. / Л.Ф.Бурлачук– К.: Вища школа, 1990. – 294 с.
7. Варкии Н.А. Программа творческо-эстетического развития дошкольников. / Н.А.Варкин, Р.Р.Калилина – СПб.: Речь, 2002. – 168 с.
8. Верещак Є.П. Учні з однобічною учбовою спрямованістю в контексті диференційованого навчання / Є.П.Верещак / За ред. Ю. З. Гільбуха. – К.: Знання, 1994. – 64 с.

9. Волощук І.С. Науково-педагогічні основи формування творчої особистості./І.С.Волощук – К.: Педагог. Думка, 1998. – 160 с.
10. Волощук І.С. Організаційні форми надання додаткових послуг обдарованим школярам: зарубіжний та вітчизняний досвід/ І.С.Волощук // Освіта і управління. – 2002. – № 3. – С. 158–168.
11. Вульфсон С. И. Уроки профессионального творчества./ С.И.Вульфсон — М.: Академия, 1999. – 160 с.
12. Галкина Т.Е. Методика диагностики речемыслительной креативности / Т.Е.Галкина, Л.Г.Алексеева // Методы психологической диагностики. –1993. – Вып. I. – С. 52 – 61.
13. Герасимов В. Г. От знаний – к творчеству (становление личности)/ В.Г.Герасимов, И.Н.Орлова, Л.И.Филиппов — М.: Изд-во МЭИ, 1995. – 228 с.
14. Гільбух Д.З. Розумово обдарована дитина: психологія, діагностика, педагогіка. / Д.З.Гільбух – К.: Знання, 1993. – 75 с.
15. Ермолаева-Томина Л.Б. Психология художественного творчества./ Л.Б.Ермолаева-Томина – М.: Академический Проект, 2003. – 304 с.
16. Игнатуша Н.И. Развитие у учащихся способностей к научно-технической деятельности: Метод. пособие для педагогов./ Н.И.Игнатуша, В.В. Рыбалка – К.: Вища школа, 1993. – 141 с.
17. Ильясов И.И. Система эвристических приемов решения задач./ И.И.Ильясова – М.: Прогресс, 1992. – 140 с.
18. Клепиков О.І. Творчість: істина, краса, благо. / О.І.Клепиков – К.: Вища школа, 1991.– 46 с.
19. Клепиков О. І. Основи творчості особи. / О.І.Клепиков, І.Т.Кучерявий – К.: Вища школа, 1996. – 294 с.
20. Клименко В.В. Психологія наукової творчості. / В.В.Клименко – К.: Аверс, 1998.– 191 с.
21. Кулюткин В.Н. Эвристические методы в структуре решения./ В.Н.Кулюткин – М.: Прогресс, 1997. – 232 с.
22. Кун Д. Основы психологии: все тайны поведения человека./Д.Кун – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 864 с.
23. Кучерявий О.Г. Педагогіка і психологія дитячої творчості (аспект самоформування вмінь організувати творчість дітей). / О.Г.Кучерявий – К.: Вища школа, 1998. – 155 с.
24. Козырева А. Ю. Лекции по педагогике и психологии творчества. /А.Ю.Козырева – Пенза: Феникс, 1994. – 338 с.
25. Кун Д. Основы психологии: все тайны поведения человека./Д.Кун – СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2002. – 864 с.
26. Левченко О.А.Творчество и креатотерапия. / О.А.Левченко, К.В.Деревянко, А.Е.Левченко – Луганск: Изд-во Восточноукр.Гос.Ун-та, 1998. – 307 с.
27. Лихи Т. История современной психологии./ Т.Лихи – СПб.: Питер, 2003. – 560 с.
28. Мерович М. И. Технология творческого мышления./ М.И.Мерович, Л.И.Шрагина – Минск: Харвест; М.: АСТ, 2000. – 430 с.
29. Методики психодиагностики в спорте // Учеб. пособие для студентов пед. институтов / В.Л.Марищук, Д. М.Блудов, В.А.Плахтиенко, Л.К.Серова. – 2-е изд. – М.: Просвещение, 1990. – 256 с.
30. Моляко В.А.Психологические вопросы выявления одаренности./ В.А.Моляко, Е.И.Кульчицкая, Н.И.Литвинова – К.: Знание, 1992. – 57 с.
31. Моляко В.А. Психологические проблемы творческой одаренности./ В.А.Моляко – К.: Знание, 1995. – 52 с.
32. Овчинникова Т.Н. Личность и мышление ребенка: диагностика и коррекция. / Т.Н.Овчинникова – М.: Академический проект, 2001. – 192 с.
33. Основные современные концепции творчества и одаренности / Под ред. Д. Б. Богоявленской. – М.: ТЦ Сфера, 1997. – 347 с.

34. Практикум по экспериментальной и прикладной психологии / Под ред. А.А.Крылова. – СПб.: Питер, 2000. –560 с.
35. Практична психологія. – Вип. I: Методи вивчення особистості / Упоряд.: С.І.Болтівець, С.В.Васьківська. – Суми: КМУВ, 1992. – 132 с.
36. Психологічна діагностика дитини / За ред. С.Максименко, Л.Кондратенко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.
37. Психология одаренности: проблемы, структура, показатели: Сб. Статей / Под ред. М.А.Холодной. – К.: Укр. Центр творчества детей и юношества, 1996. – 96 с.
38. Психофізіологічні основи творчості: Конспект лекцій з курсу “Основи педагогічної творчості вчителя” / Уклад. Н.В.Гузій. – К.: УДПУ, 1995. – 18 с.
39. Развитие и диагностика способностей / Отв. Ред. В.Н.Дружинин, В.Д.Шадриков. – М.: Наука, 1991. – 181 с.
40. Развитие речи и творчества дошкольников: игры, упражнения, конспекты занятий / Под ред. О.С.Ушаковой. – М.: ТЦ “Сфера”, 2003. –144 с.
41. Развитие творческой активности школьников / Под ред. А.М.Матюшкина. – М.: Слово-М, 1991. – 329 с.
42. Рибалка В.В. Метод визначення науково-технічних здібностей у старшокласників / В.В.Рибалка // Психологія: Наук.-метод. Зб. – Вип. 40. – К.: Освіта, 1993. – С. 26–42.
43. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості. / В.В.Рибалка – К.: ІЗМН, 1996. – 235 с.
44. Рождественская Н.В. Психология художественного творчества./ Н.В.Рождественская – СПб.: Языковой центр, 1995. – 270 с.
45. Розвиток пізнавальних процесів дитини / За ред. С.Максименко, В.Маценко, О.Главник. – К.: Мікрос-СВС, 2003. – 112 с.
46. Розвиток творчих здібностей дітей: Метод. рекомендації / За ред. Л.В.Карпенко. – Суми: Університетська книга, 2000. – 54 с.
47. Розет И.М. Психология фантазии. /И.М.Розет – Минск: Универ, 1991. – 516 с.
48. Роменець В.А. Психологія творчості /В.А.Романець // Навч. посіб. – К.: Либідь, 2001. – 288 с.
49. Силина Т. О. Некоторые теоретические аспекты психологии творческой деятельности / Т.О.Силина // Практична психологія та соціальна робота. – 2003. – № 2–3. – С. 122–125.
50. Сисоева С.О. Підготовка вчителя до формування творчої особистості учня. / С.О.Сисоева – К.: Полпрофкнига, 1996. – 405 с.
51. Солсо Р. Л. Когнитивная психология/ Р.Л.Солсо: пер. с англ. – М.: Тривола, 1996. – 600 с.
52. Тамберг Ю.Г. Развитие творческого мышления ребенка./ Ю.Г.Тамберг – СПб.: Речь, 2002. – 176 с.
53. Творческая одаренность детей / Под ред. Т.Я.Туранской. – К.: Знание, 1991. – 28 с.
54. Творческая одаренность и воспитание творческой личности: Метод. Рекоменд. / Под ред. В.А.Моляко. – К., 1991. – 18 с.
55. Фурман А.В. Психодіагностика інтелекту в системі диференціації навчання/ А.В.Фурман // Кн. для вчителя. – К.: Освіта, 1993. – 224 с.
56. Цапок В. А. Творчество. / В.А.Цапок - Кишинев: Штиинца, 1998. – 150 с.
57. Эльконин Д.Б. Психология игры. / Д.Б.Эльконин – М.: Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 1999. – 360 с.
58. Юсов Б.П. Личность и творчество: проблемы, идеи, возможности./ Б.П.Юсов, В.И.Ильченко, О.А.Левченко – Луганск: Пресса, 1997. – 157 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

5. Засоби діагностики успішності навчання –поточне тестування, контрольна робота